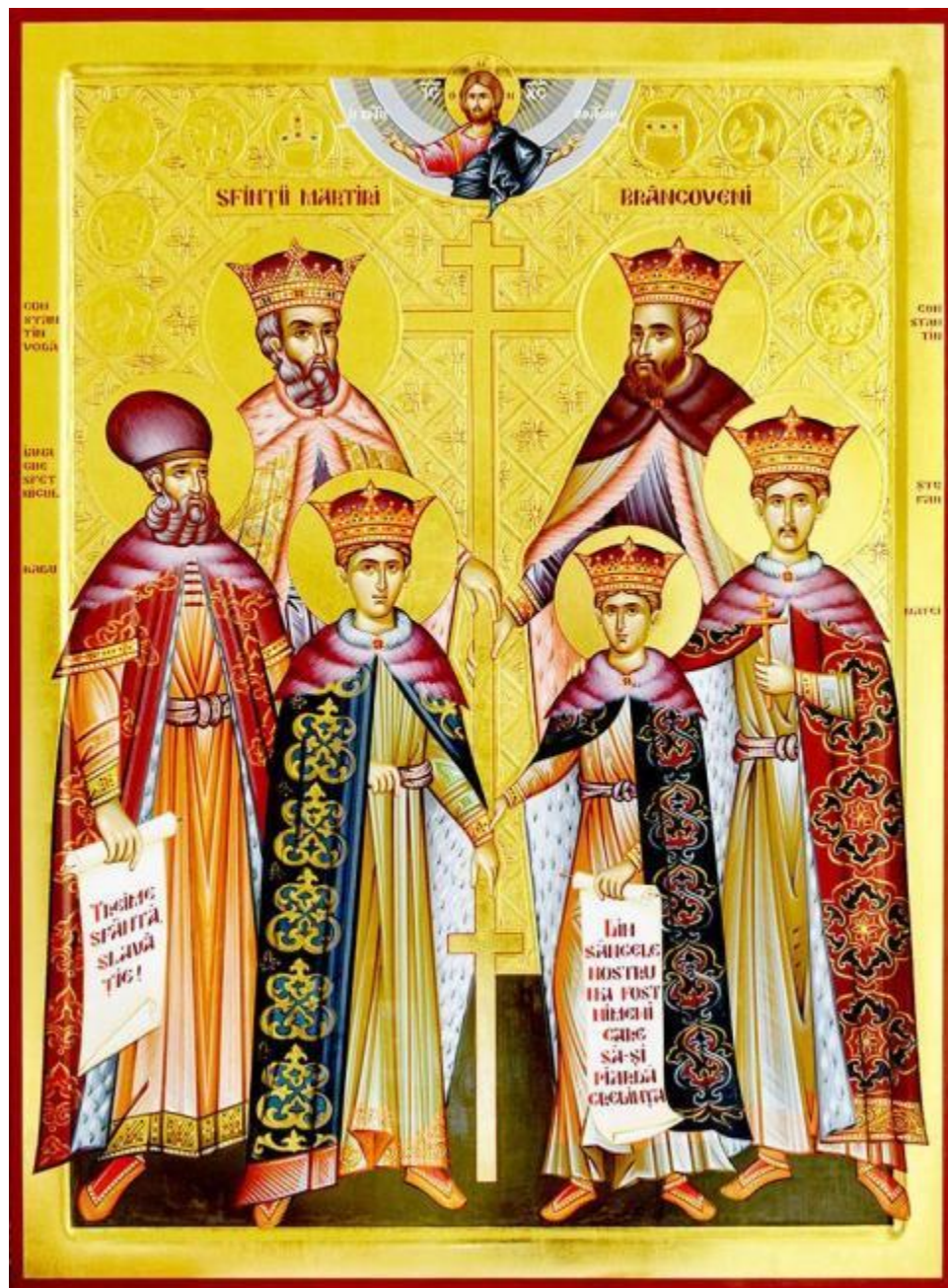

Sfinții Martiri Brâncoveni: Constantin Vodă cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu, Matei, și sftenicul Ianache (16 august)

Sfinții Brâncoveni sunt domnitorii Țării Românești, ce și-au arătat credința creștină în credincioșia de ceam și pământ strămoșesc, într-un moment de „răscruce a vremurilor”, când Răsăritul și Apusul se luptau pentru supremație. Prin martirajul acestor sfinți, se dovedește că și

Țara Românească are cu adevărat „chipul cel creștin”, pe o „temelie” de neclintit. Nu numai „poporul român” este credincios, ci și „stăpânirea” sa. Iată o dovadă de „ființialitate românească”. Sfinții martiri Brâncoveni, Constantin Vodă cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu, Matei și sftenicul Ianache - prăznuiți la 16 august, s-au învrednicit a suferi moarte mucenicească pentru dreapta credință și pentru neamul românesc din care au fost odrăsliți. Sfântul martir Constantin Vodă Brâncoveanu, care cu creștinească înțelepciune a cârmuit Țara Românească vreme de 25 de ani (1688 -1714), a strălucit ca un mare ocrotitor de cultură și artă românească, ridicând, înnoind și înzestrând numeroase biserici, mănăstiri și alte așezăminte, miluind pe cei săraci și ajutând cu prisosință celelalte Biserici Ortodoxe surori aflate atunci la grea cumpănă. Scos din scaunul de domnie, Sfântul Constantin Vodă Brâncoveanu a suferit chinuri împreună cu fiii și sftenicul său, la Constantinopol, învrednicindu-se cu toții să-și încununeze fruntea cu coroana sfântă a muceniei pentru credința ortodoxă pe care au apărat-o și au mărturisit-o cu prețul vieții. Numele voievodului a intrat în legendă, fiind cinstit și plâns în balade și cântece populare care se încheiau cu cuvintele: „Așa a murit creștinul Brâncoveanu Constantin”.

Constantin Brâncoveanu a văzut lumina acestei lumi în localitatea Brâncoveni de prin părțile Romanășului, având printre strămoșii săi după tată pe Sfântul Voievod Matei Basarab (1632-1654), recunoscut ca mare ctitor de biserici și mănăstiri, iar mama sa, Stanca, fiica postelnicului Constantin Cantacuzino, era și dânsa de viță împărătească. Domnia Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu a constituit pentru Țara Românească, în cei 25 de ani cât a stat pe tronul Valahiei, o perioadă liniștită pentru țară, aceasta datorită diplomației native cu care era înzestrat voievodul. Ctitor de biserici și ocrotitor statornic al întregii Ortodoxii, el este creatorul unei sinteze culturale și spirituale unice în istoria poporului român. A purtat grijă pentru toți românii din cele trei principate și în special pentru românii transilvăneni, aflați sub stăpânire habsburgică. Un om de o evlavie și o moralitate ireproșabile, tată a unsprezece copii, căsătorit cu Maria Doamna, fiica lui Neagoe și nepoata lui Antonie Vodă din Popești, a întrecut pe toți domnii creștini prin martiriul său, al celor patru feciori ai săi și al sftenicului Ianache Văcărescu. Încă de tânăr a fost chemat la înalte dregătorii, până la înalta vrednicie de mare logofăt. Domnitorul Șerban Vodă Cantacuzino, îl prețuia pe el cel mai mult dintre toți nepoții săi, iar pe patul de moarte i-a încredințat pecetea domnească. La moartea acestuia, în 29 octombrie 1688, boierimea și dregătorii țării i-au cerut lui Constantin Brâncoveanu să primească domnia Valahiei. El spunea că este de ajuns ceea ce este și ceea ce i-a dat Dumnezeu, primind după multe stăruințe scaunul domnesc, știind că este vrerea țării ca să-i apere credința și să-i asigure liniștea și pacea. A fost uns domn de către mitropolitul Țării Românești, Teodosie. Primul lucru pe care l-a împlinit a fost să continue tipărirea Bibliei de la București, din 1688, monument de limbă românească, pe înțelesul tuturor românilor din toate provinciile țării. Toată domnia sa de peste 25 de ani, a fost vreme de pace, țara nu a cunoscut război, deși era înconjurată de trei imperii puternice care o vrăjmășeau, cel rusesc, cel otoman și cel habsburgic. În acest răstimp Binecredinciosul Voievod Constantin Brâncoveanu a făcut să înflorească credința prin ctitorirea sfințelor locașuri de

închinare, cultură, prin tipărirea multor cărți, mai ales religioase și de artă, sub toate aspectele ei, creând un stil arhitectural românesc, care îi poartă și numele, stilul brâncovenesc.

Cronicarul spune despre Vodă Brâncoveanu că era „cu daruri vrednice împodobit”, „cu adâncă pricepere și cu înaltă priveghere”, pentru țară, „cu blândețe și răbdare, cu înțelepciune și multă bunătate”. Domnitorul hărăzit de Dumnezeu cu atâtea daruri frumoase a ctitorit pe drept cuvânt cea mai strălucită epocă a vechii culturi românești. A purtat grijă aleasă, râvnă și dragoste sfintelor lui Dumnezeu biserici, atât în țară cât și în întreaga lume ortodoxă. A ridicat printre altele biserica „Sfântul Gheorghe Nou” din București și Mănăstirea Hurezi (Horezu) din Județul Vâlcea. A întemeiat tipografiile la București, Snagov, Târgoviște și Râmnicu Vâlcea, având un sprijin devotat în Marele Ierarh și Sfânt Antim Ivireanul. Lăcomia turcilor, care era stârnită de averile reale dar mai ales imaginare ale voievodului, bănuielile că ar trata pe ascuns cu rușii și habsburgii împotriva lor, dar și uneltirile rudelor sale, Cantacuzinii, care îi râvneau tronul, au provocat suferințele voievodului și ale familiei sale.

La 25 martie 1714, în miercuria din Săptămâna Patimilor a fost prins de către turci și i-au fost jefuite averea și bunurile familiei. Vodă Brâncoveanu întâmpină cu demnitate și tristețe aceste mari încercări, pe care le consemnează în ultima sa scrisoare adresată Patriarhului Ierusalimului, Hrisant Nottara în aceeași zi de 25 martie 1714 (Buna Vestire): „ieri, la 24 ale acestei luni, viind aici cu firman un oarecare Mustafa-Aga, Hambar-Emini, a adus și mazilirea noastră, și cu poruncă de așa cuprins, ca să ne ducă la Țarigrad cu soția și copiii și ginerii noștri. Această întâmplare firește că este prea plină de jale și de tulburare; dar, deoarece cunoaștem că a venit din multele noastre păcate, făcă-se voia Lui cea sfântă. Iată că și noi ne gătim și după puține zile plecăm. Și Dumnezeu să ne ajute. Deși toată boierimea noastră strigă și cere să vie cu noi, totuși nu știm ce va ieși. Și sfintele-ți rugăciuni să fie cu noi în toată viața”.

La Constantinopol, Constantin Brâncoveanu este aruncat în tenebroasa închisoare Edicule (a celor șapte turnuri), unde a fost bătut și schingiuit aproape trei luni. Brâncovenii au fost supuși la torturi inimaginabile. Suferințele și chinurile lor au continuat pentru toți și după mutarea lor la închisoarea Bostangi Basa, o închisoare destinată demnitarilor turci. La torturile nesfârșite se adăugau și pârlile din țară, ale Cantacuzinilor, ce alimentau lăcomia turcilor, care considerau că domnitorul, supranumit de ei „Altn Bei”, posedea averi fabuloase și trebuia mereu torturat pentru aceasta.

În ziua de 15 august, la praznicul Adormirii Maicii Domnului, când Sfântul Voievod împlinea 60 de ani de viață și 40 de ani de căsnicie cu Doamna Maria, soția sa, a fost scos din temniță dimpreună cu fii săi și sfetnicul Ianache și duși la locul unde vor primi cununile muceniciei. O prezentare foarte clară și emoționantă o face unul dintre martorii oculari ai acestui eveniment, este vorba despre Andrea Memmo, plenipotențiarul Veneției la Înalta Poartă care, printr-o scrisoare din ziua de 31 august 1714, comunica: „duminică, 15 august de dimineața, s-a tăiat capul bătrânului principe al Valahiei, tuturor fiilor lui și al unui boier care îi era vistier. Iată cum s-a făcut: încă de dimineață Sultanul Ahmed se puse într-un caiac împărătesc și veni la Serai, pe

canalul Mării Negre, în fața căreia era o piață unde a adus pe Brâncoveanu Voievod, pe cei patru băieți ai lui și pe vistierul Văcărescu. I-au pus în genunchi unul lângă altul, la o oarecare depărtare. Un găde le-a scos căciulile din cap și sultanul i-a muștrat făcându-i haini. Apoi li se deteră voie a face o scurtă rugăciune. Înainte de a se ridica securea deasupra capului, au fost întrebați de voiesc să se facă turci și atunci vor fi iertați. Glasul cel înăbușit de credință al Brâncoveanului răsună și zice înspăimântat de această insultă: „fii mei! Iată toate avuțiile și tot ce am avut am pierdut; să nu ne pierdem însă sufletele! Stați tari și bărbătești, dragii mei și nu băgați în seamă moartea. Priviți la Hristos Mântuitorul nostru, câte a răbdat pentru noi și cu ce moarte de ocară a murit! Credeți tare întru aceasta și nu vă mișcați, nici vă clătinați în credința cea pravoslavnică!”. La aceste cuvinte Ahmed se făcu ca un leu turbat și porunci să li se taie capetele. Gădele înfiorător ridică securea și capul marelui vistiernic Văcărescu se rostogoli pe pământ. Apoi începu cu uciderea copiilor, începând cu cel mai mare. Când gădele ridică securea la capul celui mai tânăr dintre copii, Mateiaș, numai de 12 ani, acesta se îngrozi de spaimă. Sărmanul copilăș, văzând atâta sânge de la frații săi și de la Văcărescu se rugă de sultan să-l ierte, făgăduindu-i că se va face turc. Însă părintele său, domnul Brâncoveanu, al cărui cap a căzut la urmă, înfruntă pe fiul său și zise: „mai bine să mori în legea creștinească decât să te faci păgân, lepădându-te de Iisus Hristos pentru a trăi câțiva ani mai mult pe pământ”. Copilașul ascultă, ridică capul și cu glas îngeresc zise gădelui: „vreau să mor creștin! Lovește!”. În urmă ucise și pe Brâncoveanu. O, Doamne, Doamne, până-mi tremură când scriu execuția ce am văzut și mă întreb: putut-a fi de față cineva și să nu fi plâns, văzând capul nevinovatului Mateiaș, tânăr, tinerel, rostogolindu-se pe jos, lângă capul părintelui său, care se apropie de al părintelui, părând a-l îmbrățișa?”. Trupurile mucenicilor au fost aruncate în apele Bosforului, iar capetele lor au fost purtate triumfal în sulite pe străzile Constantinopolului, după care au fost expuse la poarta Seraiului și apoi aruncate și ele în mare. Creștini evlavioși au cules din valurile mării rămășițele pământești ale brâncovenilor și în taină le-au îngropat în biserica mănăstirii „Panaghia Camariotissa” de pe insula Halki, zidită de împăratul Ioan al II-lea Paleologul și refăcută de către Sfântul Constantin Brâncoveanu. Soția domnitorului, Maria și ceilalți membri ai familiei rămași în viață au stat închiși în Constantinopol până în martie 1715, apoi, exilați la Kutai, pe țărmul răsăritean al Mării Negre, până în 1716, când a fost eliberată și a revenit în țară.

În anul 1720 ea a putut aduce în țară osemintele mucenicești ale soțului său, Sfântul Constantin Brâncoveanu, fiind înmormântate în Biserica „Sfântul Gheorghe Nou” din București. Pe lespedea de marmură albă de deasupra mormântului nu este precizat numele voievodului, pentru că turcii nu îngăduiau acest lucru unui condamnat la moarte pentru „hainie”. Deasupra mormântului Doamna Maria a așezat o candelă de argint, filigranată, cu următorul text scris în slavonește: „această candelă ce s-au dat la Sfinți Gheorghe cel Nou, luminează unde odihnesc oasele fericitului domn Io Constandin Brâncoveanul Basarab Voievod și iaste făcută de doamna măriei sale, Maria, carea și măria sa nădăjduiește în Domnul iarăși aice să i se odihnească oasele, iulie 12 zile, 7228 (1720)”.

În iunie 1992, Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat împreună cu fiii săi și sfetnicul Ianache.

Sursa: arhiepiscopiamannicului.ro, www.sfantulgeorghenou.ro.